

Thư Gửi Các Bạn Mình

Các bạn mình thân mến,

Chỉ còn vài hôm nữa là các bạn mình và PC lại bước vào năm mới. Năm mới mang tên năm Dê. Nói cho đủ chữ theo kiểu mấy ông thầy bói, ông phong thủy là Năm Ất Mùi. Không biết trong các bạn mình có ai sinh nhằm năm Con Dê hay không? Nếu có thì cũng xin các bạn mình thông cảm vì trong thư này cũng có vài ý để gây mích lòng. Nói theo kiểu chữ nghĩa thời nay phát xuất từ trong nước là “nhạy cảm”. Xin các bạn mình bớt “nhạy cảm” cho nhé! Cảm ơn các bạn mình.

Xin vào chuyện. Cách đây gần cả nửa năm, PC có nhận email của vài người bạn, toàn là dân xứ cao nguyên mình, trong có kèm theo toàn bộ tử vi của năm Ất Mùi. Nhưng PC không mở những trang tử vi ra để xem. Thật tình mà nói, PC không bao giờ xem tử vi, chuyện này từ lâu lắm rồi, PC nghĩ, mỗi con người trong chúng ta...theo kiểu nói đùa thường nghe là...mỗi người đều có số cả...số dày dép, số áo số quần, số vòng eo dây nịt, số vòng trên vòng dưới của phụ nữ... vân vân...cho nên mở tử vi ra xem cũng để tự mình chuốc cái vui cái buồn cái lo âu vô bổ mà thôi. Ví dụ như nói mùa xuân năm Con Dê PC sẽ có một món tiền lớn, thế là cả đêm này qua đêm khác cứ nằm mơ thấy tiền, rốt cuộc cũng phải đi cày từ sáng cho đến tối với lương ba đồng ba cọc chỉ đủ nuôi cái miệng ngày hai bữa và thỉnh thoảng cà phê cà pháo với các bạn mình mà thôi.

Trở lại ý chính của thư này là năm Con Dê. Số là, trong tráng đoàn Hướng Đạo PC đang sinh hoạt cũng có vài anh em thích làm thơ. Những bài thơ trong sáng tươi vui nói về đời

sống vui tươi của Hướng Đạo, được đăng trên các báo, nội san Hướng Đạo khắp nơi. Đôi lúc chúng tôi cũng viết những bài thơ tếu vui coi như gửi cho nhau để giải trí và anh em nào muốn bàn ra tán vô thế nào thì cứ tự nhiên, đôi khi nổi hứng thì làm vài bài họa lại cho vui. Dĩ nhiên những vần thơ thô thiển này chỉ phổ biến trên diễn đàn nội bộ. Anh Cao Nguyên là một trong những tráng sinh trong đoàn thích làm thơ, cách đây vài hôm có gửi lên diễn đàn một bài thơ với tựa đề “Thơ Năm Mùi, Tống Cựu Nghinh Tân”. Nội dung bài thơ như sau:

Một năm con ngựa cũng dần qua
Dê đã mon men đến trước nhà
Gõ móng định chui qua ngõ trúc
Lắc sừng như muốn húc tường hoa
Nghinh tân chào đón anh Dê Cự
Tống cựu chia tay chú Ngựa Già
Giáp Ngọ qua năm cùng tháng hạn
Ất Mùi sẽ rộn tiếng Âu ca

Cao Nguyên

Sau khi bài “Thơ Năm Mùi” đưa lên diễn đàn thì có một anh tráng sinh ở bên California thắc mắc với lời lẽ như sau: “ Tống cựu nghinh tân”, hừm...anh lại viết:

“Thơ năm mùi”, làm hoảng hốt...chân tay (?)
Mùi chi đây? Mà đến cả năm mùi!
Đọc kỹ lại, mới hoàn hồn thở dốc
À thì ra, bái bai con ngựa mốc,
Mời Dê vào, sừng mới húc đậu thưa
Cũng như anh, mỗi mong năm tháng mới:
“Quê hương mình rộn rã khúc Âu ca”

Cửu Lâm

Thấy bạn Cửu Lâm mình thắc mắc và rồi giải đáp thế nào là “Thơ năm mùi” nên PC cũng tức cảnh sinh tình, bèn làm tám câu thơ để họa với bài thơ của anh Cao Nguyên như sau:

Chị Ngựa mặt dài sắp đi ra
Anh Dê chân ngắn bước vô nhà
Bốn vó ngậm ngùi ra lối trúc
Hai sừng hớn hở vào đường hoa
Năm mới đón vào bày Dê Cự
Tháng cũ chia tay lũ Ngựa Già

Giáp Ngọ đánh tan ngày tháng hạn
Ất Mùi dựng lại tiếng hoan ca

Phong Châu

Thế đây! Chúng tôi có một diễn đàn và thường xuyên trao đổi tin tức sinh hoạt (giống như diễn đàn anhdaodalat vậy). Thơ đi thơ lại như thế cũng làm cho các bạn mình vui thêm. Và chỉ sau vài phút bài họa “Thơ Con Dê” gửi đi thì anh Cao Nguyên có tên rùng là Đà Điểu bèn đáp lại bằng một bài thơ tám câu với cái tựa đề nghe ra vô cùng “nhạy cảm”, đó là bài “Đồ Dê”:

Duyên cố vì đâu chịu tiếng Dê
Suốt ngày trên núi dưới đồng quê
Ăn thì toàn cỏ gai cùng góc
Sống lũ đàn cam chịu một bề
Mang số ba lăm ai khéo chọn
Xấu xa đánh tiếng giúp con đề
Ruột Dê không thẳng đành mang tiếng
Ngược cổ kêu trời tiêng bê hê

Cao Nguyên

Nhân mấy bài thơ Dê của anh bạn Cao Nguyên mà PC mới nhớ mình cũng đã có vài lần xơi thịt dê. Nhớ lần còn ở Việt Nam hồi năm, cậu em có mời đi ăn lẩu dê ở một nhà hàng tại một quán ở tỉnh Biên Hòa. Ăn vào PC chẳng phân biệt được mùi thịt dê nó ra làm sao. Thêm vào đó, toàn xương là xương chứ chẳng thấy có thịt thà đâu cả. Sau khi ăn xong, PC có than phiền thì được cậu em trả lời là lẩu dê nấu bằng xương sau khi lấy hết thịt ra để làm các món khác. Thì ra là như vậy. Lúc về nghỉ phép Đà Lạt có bạn Nguyễn Quang Tuyến nhà mình đưa xuống tận hồ Than Thở ăn các món dê. Quán có tên là Quán Dê Lệ Dung (ghe tên cũng đã thấy ngon ngon...). Quán này đã có từ thời trước 1975 do một người gốc Ấn Độ làm chủ. Không biết phải bình phẩm thế nào cho đúng, chỉ dám nói hai chữ mà thôi: Ăn được! Nếu các bạn mình về thăm Đà Lạt thì hãy ghé Lệ Dung Dê Quán thưởng thức xem sao. Nghe nói quán này vẫn còn cho đến ngày nay, vẫn ở khu hồ Than Thở. Có mấy bạn mình ở Đà Lạt cho biết là Đà Lạt hiện có nhiều Dê Quán lắm...

Thấy người đời thường chê trách chú dê thế này thế nọ cũng tội nghiệp cho chú lắm (PC không phải tuổi dê đâu nhá). Thế nên PC phải nói thẳng với anh anh Cao Nguyên rằng:

Có thịt nào ngon hơn thịt dê
Thịt Dê hơn hẳn nai đồng quê
Thênh thang đầu núi gai cùng góc
Thơ thới vườn hoang chạy tứ bề

Thượng đế năm xưa ngài đã chọn
Ba lăm làm đẹp số con đề
Sống đời ngay thẳng nên nổi tiếng
Dê cụ Dê xồm cũng hả hê

Phong Châu

Trong sinh hoạt Hướng Đạo có trò chơi “Đặt Tên Rừng” cho các Trưởng và Tráng Sinh với tính cách giáo dục (xin thêm: Trò chơi nào của Hướng Đạo cũng đều mang tính cách giáo dục). PC được đặt tên rừng từ năm 1964 trong một kỳ trại ở Tùng Nghĩa do Trưởng Phan Như Ngân là đạo trưởng đạo Lâm Viên lúc đó và Hội Đồng Rừng đặt cho (Trưởng Phan Như Ngân là giám đốc viện Pasteur Đà Lạt). Tên rừng của PC là Hươu Hăng Hái, tên rừng của anh Cao Nguyên là “Đà Điểu Siêng Năng”, còn tên rừng của anh Cửu Lâm bên Cali là “Hươu Diềm Tĩnh”. Nghĩ đến các thú rừng đã được đặt cho các Trưởng không có ai có cái tên Dê nên anh Đà Điểu nêu thắc mắc:

Chẳng có rừng nào chọn thú Dê
Chắc vì thành kiến? Thật là què
Sơn Dương tên chữ loài Dê núi
Các cụ Dê thôi lép mọi bề
Cọp Báo Gấu Hươu thôi đủ cả
Riêng Dê chẳng thấy bảng tên đề
Chúa rừng để thiệt cho Dê nhĩ
Dê húc càn kia cũng hả hê

Các bài thơ họa thường thấy trong sinh hoạt văn chương Việt Nam với nhiều đề tài khác nhau. Dê mà cứ mang ra làm thơ, họa đi họa lại cũng tội nghiệp cho nó quá và đôi khi kẻ viết người họa cũng mang lấy cái tội “thích làm thơ Dê” “thích họa thơ Dê” e tiếng đời dị nghị. Vì thế PC có mấy câu để bình vực cho Dê nhà ta:

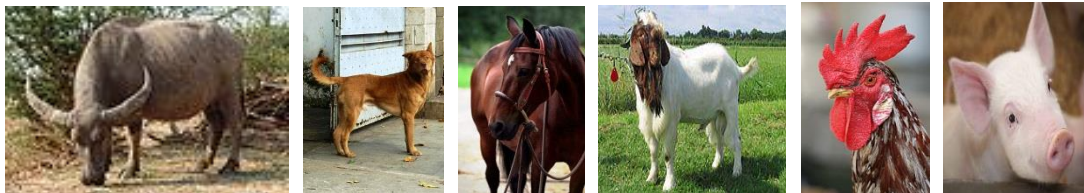
Thơ Đà Điểu cứ chọn vần Dê
Họa mãi Hươu này cũng thấy què
Dù ở đồng bằng hay trên núi
Tuổi Dê xin tránh đủ mọi bề
Vớ Ngựa, Dê lên điều kẻ cả
Tranh công xin có bảng tên đề (***)
Nhập rừng ai có xin tên nhĩ
Hội đồng sẽ đặt Dê lê thê...

(***) Đọc “Lục Súc Tranh Công” của tác giả Khuyết Danh

Anh Hươu Đằm Tĩnh bên Cali cũng vẫn ấm ức với “mùi dê” tức “Ất Mùi” của anh Đà Điểu nên lại thả bút đề thơ như sau:

Hổng biết “mùi dê” nó thế nào?
Mà Hươu, Đà Điểu cứ lao xao!
Dê non háu đá hay rậm rực
Dê Cụ...lại lo chuyện tầm phào
Mai mốt Dê về anh nhớ thử
Xem mùi nặng nhẹ nó ra sao
Hay ta cùng ngã mâm trà rượu
Tất biết “mùi dê” nó thế nào

Trong dân gian từ cổ chí kim, từ đông sang tây có nhiều câu chuyện có dính dáng đến Dê. Chuyện mà các bạn mình đã nghe từ lâu là chuyện ông Tô Vũ chặn Dê. Chuyện này hàm ý đề cao khí tiết của một ông quan người Tàu (Tô Vũ là người Hán) theo kiểu “luân lý Khổng Tử” xảy ra ở thế kỷ thứ nhất trước công nguyên. Ông ta đi sứ sang nước Hung (Hung nô) và bị dụ ở lại làm quan, Tô Vũ không nghe nên bị đi đày phải lên núi tuyết lạnh giá quanh năm để chặn Dê. Việt Nam ta ở thế kỷ 20 cũng có nhà thơ Bùi Giáng, vì chán ba cái sự đời quay cuồng nên cũng có một đạo về quê để chặn dê và làm thơ. Chuyện dê kể ra còn nhiều lắm lắm. Trong văn chương Việt Nam chắc các bạn mình còn nhớ năm học đệ lục, môn Việt Văn trong phần cổ văn có học truyện “Lục Súc Tranh Công” của tác giả Khuyết Danh. Sáu con vật ấy là Trâu Chó Ngựa Dê Gà và Heo. Giáo sư Đặng Vũ Hoãn dạy môn Việt Văn, có người con tên là Đặng Vũ Quang Tuyên học cùng lớp với một số các bạn mình trong đó có PC. Tuyên rất hiền, không chơi với ai, ít nói...và đó là những cái cớ để cho cả bọn “học trò quý” như các bạn mình tha hồ mà chọc phá và cứ đến giờ Việt Văn của thầy Đặng Vũ Hoãn là lũ quý học trò có những trận cười nghiêng ngửa khi thầy gọi “con của thầy” lên trả bài. Mỗi lần như thế là nghe tiếng rú từ các góc lớp vang lên, tiếp theo là những trận cười hầu như bất tận cho đến khi thầy phải quát tháo mới chịu im. Đặng Vũ Quang Tuyên sau là sĩ quan hải quân, nghe nói định cư ở Úc. Trở lại truyện “Lục Súc Tranh Công” thì sáu con vật này, con nào cũng kể công trạng của mình và tự cho mình là hay nhất, hữu ích nhất, được trọng dụng nhất... Sau khi Trâu và Ngựa khoe công và tài của mình, Dê đã dũng dạc lên tiếng: ...

...Dê nghe ngựa nói dê quá tệ
Liền chạy ra vác mặt vênh râu

Dê nói rằng: “Ta đọ với nhau
Thử anh lớn hay tôi là lớn
Anh đã từng vào dinh ra trấn
Sá chi tôi tiểu thú quê mùa
Mạnh thì lo việc nước việc vua
Song chớ khá cậy tài cậy tướng
Ai có tài chủ ban chủ thưởng
Ai không công, tay làm hàm nhai
Chẳng dám ăn lúa má môn khoai
Không hề phạm đậu mè hoa quả
Khuyên khuyên chớ nói ngang nói ngửa
Bớt bớt đừng ỷ thế cậy tài
Ai chẳng biết đuôi ngựa thì dài
Dài thì để xua mòng đuổi muỗi
Vốn như đây đuôi tuy ngắn vỏi
Đây cũng không mượn ngựa nối thêm
Ngàn dặm trường, mặt ngựa khoe êm
Ba gò sỏi, dê đà xong việc
Việc dê thì dê biết, việc ngựa thì ngựa hay
Bừa cày có thú bừa cày,
Kiệu tể có muôn kiệu tể
Dê vốn thật thuộc về việc lễ
Để hồng khi về hạng tư văn
Để danh khi tế thánh tế thần
Lại có thuở kỳ yên, kỳ phước
Hễ có việc, lấy dê làm trước
Dê dâng vào người mới lạy sau
Ngựa tuy rằng hình tượng lớn cao
Tam sanh lễ, ai dùng đến ngựa?
Dầu đến việc làm đình làm chợ
Cũng lấy dê trăm thảo, bồi cơ
Nhấn đến ngày mạng tướng xuất sư
Cũng lấy dê khẩn cầu tổ đạo
Lễ cốc sóc thánh nhân còn bảo:
Tử Cống sao dê sống bỏ đi?
Ngựa nói ngang mà chẳng biết suy
Dê nào có thiếu chi công trạng...”

Thế đấy! Các bạn mình nghe Dê chửi ngựa ra trò chứ? và kể công trạng của mình. Đâu phải là không có lý! Thế nhưng thời buổi này cái mạng của dê, PC thấy chỉ dùng để xào lẩn, nướng sả, nấu lẩu, tái chanh, hầm thuốc bắc...mà thôi, chẳng thấy ai dùng Dê vào việc tế lễ nữa. Đặc biệt là sữa dê mà có một dạo ở thời Đệ Nhật Cộng Hòa, người ta nói bà cố Ngô Đình Nhu tắm bằng sữa dê các bạn mình ạ...Riêng PC thì chưa bao giờ được uống sữa Dê...

Các bạn mình thân mến,

Lá thư này đúng là thư “Cà Kê Dê Ngỗng”, mong các bạn mình vui vẻ đọc xong rồi quên ngay cho tiện việc. Cũng nhân Năm Dê sắp tới, PC xin chúc các bạn mình một năm Ất Mùi thật nhiều sức khỏe, sống thật hạnh phúc bên “con đàn cháu đống” và thỉnh thoảng cũng nên đi đây đi đó gặp các bạn mình cho vui.

Phong Châu

Thêm: Trả lời về hai tấm ảnh trong thư trước là Hoàng Văn Bình và Chế Hằng. PC và Nguyễn Quốc Trung ghé thăm Hoàng Văn Bình. Về Sài Gòn tìm Chế Hằng sau 47 năm không gặp (từ năm 1967). Chế Hằng hiện sống với hai người con, đời sống ổn định, an hưởng tuổi già, thường đến một ngôi chùa ở Thủ Đức làm công quả. Sức khỏe tốt.

PC và Nguyễn Quốc Trung thăm Hoàng Văn Bình

PC và Chế Hằng